

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 10 (82)

Львів, 15-го травня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморівича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 180 зол., Четвертично 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівноартість.

Аматорський гурток при читальні „Просвіти” в Коштові, біля Бахрця;
посередній режисер Михайло Іванечко.

Важке для селян-довжників рілньничих довгів.

І. 43 стаття віддовженевого закону з дня 24 жовтня 1934 року оголошеного у Вістнику Держ. Зак. дня 28 жовтня 1934 р. дає пільгу для довжників-селян рілньничих, довгів, котрі повстали з перед І липня 1932 р. того року, що довжник, котрому силою самого віддовженевого закону прислугує сплатити вірителєві свого довгу у 28 піврічних ратах — може сплатити свій довг також і передчасно, це є перед речинцем платности з зглядно вимагаемости котрої небуде рати, коли попередні рати є в цілости заплачені, у той спосіб, що кожна заплата готівкою уморювати буде 200%, заплаченої суми. (Пр. передчасна заплата квоти 100 зол. уморювати буде довг у висоті 200 зол.). Рівнож у цій самій статті є ще одно дуже важне услівя, а саме, що довжник може скористати з добродійства цього закону та на основі новелі до цього закону з 14

квітня 1937 р. аж до дня 31 грудня 1934 року.

Другий уступ цієї статті говорить, що коли довг є розложений на рати на основі цього закону, заплата на основі першого уступу цієї статті може бути dokonана лише тоді, коли довжник вилучає передчасно суму не меншу як півріч на рату, яку мавби платити протягом 14 літ у 28 піврічних ратах. Така заплата може бути лише зачислена на цілість довгу, у наслідок чого незаплачені рати рівномірно зменшуються. (Пр. 1 довг 2.800 зол. є силою закону розложений на 28 піврічних рат по 100 зол. кожної. Перша рата на основі зновелізованого віддовженевого закону платна є 1 жовтня 1938 року. Довжник платити передчасно, це є пр. 10 вересня 1937 р. квоту 100 зол.) (менше як висоту піврічної рати заплатити не може, щоби скористати з цього добродійства то є

100 зол. у нашому випадку). Заплата та уморює 200 зол. довгу, котрий вносить тепер уже лише 2.600 зол. є дальше платна у 28 півр. ратах, однак уже не по 100 зол. кожної, а менше, бо по 92 зол. 85 сот.).

В кожному разі бажаним булоб, щоби по змози, як найбільше чило довжників-селян з цієї пільги скористало, тямлячи добре, що пільга того роду важна є лише до 31 грудня 1940 р.

Пр. 2) довжник маючи 2.800 зол. довгу платити передчасно квоту 1.000 зол., котрою уморює 2.000 зол. довгу, останок у квоті 800 зол. платний є дальше у 28 піврічних ратах по 28 зол. 57 сот., а не по 100 зол. — Колиб не було цього добродійства мусіби платити 1.800 зол. у 28 півр. ратах цебто по 64 зол. 28 сот.).

ІІ. Другою не менше важною справою для наших довжників-селян є те, що на другий рік, цебто вже 1 жовтня 1938 р. припадає речинець платности вірителям першої рати їх претенсії, котра рівнається 28 части з цілого довгу. Речинця цього треба конечно дотримати та вірителям припадаючу першу піврічну рату заплатити, до котрої вчислюється кромі капіталу, також залеглі відсотки, кошти та інші побічні належности з титулу того довгу, котрі належалися чи повстали до дня 1 листопаду 1934 р.

Натомість відсотки від рілньничих довгів, котрі підлягають віддовженевогом законові, за час від 1 листопаду 1934 р. навіть хочби вже осуджені чи усталені Роземним Урядом, обнижуються силою закону до 3%, від ста річно з цим однак, що ці відсотки є платні з долни, а це дня 1 квітня і 1 жовтня кожного року починаючи від дня 1 квітня 1935 року. л. блакитний

Наші права й обов'язки.

ПОВНОПРАВНИЙ І ПОВНОВАРІСНИЙ ГРОМАДЯНИН.

Належний послух і пошана для права — це конечна передумовина суспільно-національного добробуту й щастя громадян. Там, де зазвмер дух законности і права, де справедливості, законності і праву існують лиш у пустих, партійних фразах і на папері, де відтак мірилом так приватного, як і суспільного ділення є самолюбство й непогамована жадоба уживання, та де разом розповсюджене загальне порушення й нехтування морально обов'язуючих прав і законів, там є підірвані й захитані самі основи суспільного ладу та порядку!.. Тому всі культури, здорово думаючі, так державні, як і недержавні народи, котрі дбають про свій добробут, всесторонній розвиток і щастя, стараються не тільки наверх зберігати закони, але також виробити у собі постійний, духовий напрям до сталої пошани й заховання всіх обов'язуючих прав і законів...

Цей необхідний, так моральний, як і національний - громадянський прикметні повинні вчитися всі українці, зокрема українці на Лемківщині. І то не тільки вчитися, але також і домагатися для себе постійно й рішуче всіх тих користей, добродійств і привілеїв, які їм признають існуючі та морально обов'язуючі права й закони.

Про якіж тут права й закони йде?.. Першзавсе про природні, неписані права й закони, себто про ті, на котрих Всемогучий Творець усіх сотворив і Законодавець — Бог, спер весь природний лад і порядок у всесвіті. А до тих якраз прав належать між іншими такі права, як: право зберігати свою власну народність, задержати й розвинути свою рідну, матірню мову, заховати свої прадідні звичаї, лекати свою рідну культуру, та свою рідну, історичну традицію, одним словом, це все, що завдяки йому ми українці-лемки є синами — дітьми України, є членами свого великого, українського народу. Що більше? Ми вже з природи маємо не лиш саме право, але також тяжкий і строгий обов'язок — бути такими, якими нас Бог сотворив, якими нас виплекала наша рідна, Богом кермована, історична судба, себто українцями, а не іншими.

Ми, українці-лемки повинні навчитися шанувати та зберігати моральний, Божий закон, оснований на десятих Божих заповідях, спер-

тих на незмінному праві любови, в тих заповідях, котрі мають теж з грецького коротку назву „Декальог“, або по нашому „десятизаповіддя“. Отже захаймоу цей святий, Божий Декальог!.. Цей Декальог, котрий у своїм приміненню до нас прикаже, заохоче й загриває нас до пошани свого родинного й національного гнізда, до любови свого народу і своєї бувальщини!.. Сповняймо цей безцінний, на незрушим принципі подвійної любови смертій, десятислівний, Божий закон, бо, зберігаючи його, зрозуміємо, навимось і відчемо, що немає більшої любови від цієї, коли хтось — на випадок потреби — і життя кладе за своїх друзів (Йоан XV, 13), т. зн., в першій мірі, за своїх братів і сестер по національності і крові, за свій нарід, за свою Батьківщину!.. Вже старинні Римляни, ведені світлом чисто природного розуму, казали, що солодко вмерти за Вітчизну!.. Позитивний, Божий закон, положивши в основу всього морального ладу й порядку у всесвіті заповідь-філяр подвійної любови, цю правду це більше поширює, узадає й доповнює...

Отже слухай, Брате! Хочеш щиро, гарячо й живо любити Україну та продуктивно працювати для неї, а ближніх своїх і чужих гідно шанувати й розумно трактувати, то полюби першзавсе, сповняй і шануй Божий закон, або т. зв. „десятизаповіддя“, бо він виплекає тебе на славу, на щастя й на спасення, а не на загибель Твоєї Батьківщини!..

З черги закони Христової Церкви, цієї Провідниці й Учительки Христової науки, це закони нашого релігійного постулу й розвитку, це закони наших релігійно-моральних чеснот і здорового, духовного життя!.. Тих і таких чеснот, без котрих не може бути повновартісного громадянина в суспільности, без котрих не може теж вирости повновартісний, морально живий, працєвотий і здоровий член Української Нації!.. Лише під проводом Христової Церкви, та на шляху її взнеслх законів виробимо в собі ці прикмети, ті сили збірної волі й національного характеру, котрі конечно потрібні до спєртя на здорових і тривких основах збірної життя нашої Нації. А тими прикметами — це належна пошана для авторитету, це послух для свогого законного проводу й Власти, це

Госп дарські наряди, хатня обстановка, худоба, свягочна одіж горить все разом з будинками, тому це майно, що налевно представляє більшу вартість як самі будинки, треба безумно обезпечити від огню

в Т-ві Взаїмних Обезпечен

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

жива свідомість своєї племінної приналежності до одної, національної збірности, це здібність і нахил до сильної організованості й солідарної праці, це охота до трудів і національної посвяти, це готовість до жертви для свогого національного загалу й народу!..

Тому памятай, Брате! Без належної пошани до законів, та без послуху для законного, своенационального проводу Твоєї духовної Матері, української, греко-католицької Церкви, Ти зблудиш, підеш на манівці і пропадеш!.. Навпаки! Під умілим проводом цієї доброї, духовної Матері, — котра подає Тобі основу життя й вказівки, як маєш любити свій нарід, свій рідний бірід, свою рідну, релігійно-національну традицію, свою прадіду, католицьку віру і свою Батьківщину, — віднайдеш, розумно й гарячо полюбиш і на стало посядеш свою дорогу, національну Матір — Україну!.. А тоді зрадіє Твій дух, Твоєго рідного народу і Твоєї рідної землі!..

Вкінці не забувай, Брате й Сестро, що існують ще і державні, або т. зв. цивільні закони!.. На те, щоб запевнити суспільности дочасний добробут і спокій, щоби зберегти для неї конечний, прилюдний лад і порядок!.. Вони існують теж, щоб Ти їх, Брате, слухав, щоб Ти їх шанував, та з них розумно, дощільно і всесторонно користав!.. Ти маєш обов'язок не тільки поносити тягари, котрі вони на Тебе накладають, але Ти маєш також обов'язок і право тягнути з них усі полекші, всі користи, всі добродійства, котрі вони Тобі признають!.. Що більше?.. З Тебе було би велике ледащо, колиб Ти не хотів, або не вмів, або боявся скористати з усіх тих прав, котрі Тобі принесе і дає закон!.. Навпаки!.. З невнимним серцем, з чистими руками, з переперомною силою незломного характеру й волі маєш завсіді і всюди зберігати те, що Тобі наказують морально обов'язуючі, цивільні закони, та з другої сторони маєш рішуче домагатися всіх тих до-

Іван Лішнянський.

Про лемківську й бойківську загонову шляхту.

(Продовження).

Так брикали багата шляхта, магнати, панів, що подораблялися поміст і кровю простого хлопа великих маєтків! Крім магнатів-панів, була маса в старій Польщі також бідної загонової, або ходачкової шляхти, яка нічим не ріжнлася від простого хлопа, і була тіка тема і не просвічена, як простий хлопа! Але, вона була вільна, не робила пещини, і була приписана до якогось герба, то є знаків, щоб її, як зійдеться, чи то на війну, чи на які збори, можна було розпізнати. Тими гербами ця шляхта дуже величалася і до них величалася? Ці знаки-герби, пришивали собі до одягу, вирізували на мечах, на щоломах. Нераз сварилися, чий герб старший, билися з такі дурниці! Ця ходачкова шляхта управляла своєю рідою як простий хлопа, була бідна і дуже зіпсована, здеморалізована. Не хотілося їй робити, а пещувати не було на чому. Тоді вона користуючи зі „злотей вольності“ нападала на сусідів, рабувала, нищила, розбила чуже майно. До того ще польські магнати робили поді бунти проти короля, як Любомірські, Зебжидовські, Радивиля Стадницькі, і другі, тоді запрошували вони до себе ту бідну загонову шляхту, давали їсти, пити, дували одяги, шаблі, і з так озброєною голотою (golota) нападла на других магнатів, як Ст. Стадницькі (Djabeł Łańcucki), або короля! Ця бідна загонова шляхта любила дуже такі запитання панів-магнатів і тоді повстала пословиця: trzymaj się pańskiej kłamki! бо тоді можна було погуляти. На Лемківщині в двох селах, а то в Добрий Шляхоцький і в селі Лодині є така загонова або ходачкова шляхта.

Відки вона зявлася?

Саме в 1402 році польський король Ягайло дрував трьом своїм слугам з Вулича (servitores de Ulicz) Юркові, Занькові і Дмитрові за вірну службу песте поле, зване Добра в сянницькій землі, за це вони зобов'язалися служити сянницькому замкові на всяку потребу, та переважно бути замковими післанцями. Розвинути старостянські накази по цілій Сянщині, де староста прикаже, або як король зїде до

Сяюка, служити йому у походах як охорони, або як охорона старости та його урядовців. Діти і внуки цього Юрка, Занька і Дмитра розмножилися, не хотіли вже слухати приказів старости, бо зачали себе уважати за шляхту, хоч правду сюзати, не мали права до шляхтоцтва! За яких сто літ їх намажалося багата, і вони від цього поля Добра, зачали писатися Добрянськими і ніяк не хотіли робити жодної служби при сянницькому замку, не слухали старости, не сповняли його приказів; твердили, що вони підлягають тільки самому королеві та йому мають здавати розунок. Проти них занесли сянницькі старости вічні скарги до сянницьких судових книг, і до короля! Крім того жалувалися на Добрянців всі околичні сусіди, що вони на них спадають по ночах, крідуть, розбивають, підпалюють і вбивають. Раз підпалили вони містечко Тираву королівську (нині Мригопол). З часом вони робили набіги по цілій околиці, аж до угорської границі, стали пострахати всіх околичних сіл, стали розбишаками, і як один учений назвав їх слушно „enfants terribles“ цілої околиці! Шляхтою тоді вони не були ще, а мали титул kmethones), servilles), пізніше terrigenes), вічно процесуються зі старостами, не хочуть як замкові слуги (serviles) сповняти своїх обов'язків. Що не були шляхтою тоді, бачимо також з того, що ніколи не бачимо їх перед земськими судами, які були установлені виключно для шляхти, а завісди бачимо їх перед городськими судами, що були установлені польським правом (1435) для всіх мешляхтичів). Сиділи вони всі

) A. G. Z. XVI.

) A. G. Z. XI. XVI.)) Hejnosc: fus Ruthencale.) тамже.

Всі українці вишивають українськими нитками

ТРЕБА ІІ
В ПРАВИННО
І НА СЕІТІО СОНЦЯ

» ВЕСЕЛКА «
— І.К. —

КРАШЕНІ ІНДАНТРЕНОВИМИ ВІСАСКАМИ

Адреса фабрики „ВЕСЕЛКА“ Свіжа з в. к. у Львові, стр. Північна 18. Тел. 111 77.

) Wl. Łoziński: Prawem i Lewem. Lwów 1913.

Хемічна Вирібна „МОТА“ Свіж по штов по сиво і

Львів, ул. Першого 30, тел. 268-56

виробляє: універсальний порошок „Мота“ до миття, що одночасно дезинфікує та відновлює; порошок незаступний в мюдочарському промислі і в домашньому господарстві. — Генеральне представництво перебран „МАСЛОСЮЗ“, Львів, Бартоша Гловацького 23.

Піддержуйте рідний промисл

на руським праві, устновленим ще за наших князів, — тому, що вони як українці-руси и прийшли до Доброї з Улоча, що з кількома іншими старими селами — як Вільхівці, Чертеж, Сяньна Тираву, Глома, Тердубча, Лодина, Костарівці, Дубрівка — основано на старому українському праві.

(Докітчення буде).

— 0 —

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІ.

Зближається незвичайний ювілей в історії українського народу — 950-ті роковини хрещення України. Гідне відсвяткування гої події є не лише нашим обов'язком, але також Богом даною нагодою, щоб ми здали іспит нашої релігійної й національної зрілості, збудити певий підєм українського духа, дати належну відповідь ворогам Христа, що топчуть і поневолюють українську землю.

За благословенням нашого Високпреосвященного Митрополита Кир Андрея, українська католицька організація „Орли“ — КАУМ піднялася започаткувати та перенести в діло відсвяткування цього ювілею під назвою „Свято Христинської України“.

З того приводу Головна Рада Т-ва „Орли“ КАУМ у Львові звертається до всієї української молоді та українського громадянства з гарячим покликком доложити всіх старань, щоб якнайвпечатливіше відсвяткувати це свято.

ЛОВИНКИ

— Еміграційні справи. Остерога перед заганюванням недуг. Часто трапляється, що емігруючі родини стараються при виїзді скрити факт реконвалесценції по зразній недугі якогось із членів родини (це здебільша торкається дітей). Ті родини не здають собі справи, що такі недуги, як кір, шарклатина або віспа (навіть вітряна), які для недужого вже не є гризів (кріза минула і зачався період реконвалесценції), всеж таки можуть заразити осіб з оточення і спричинити епідемію між співтоваришми подорожі. Остерігаємо, що заганювання перебутої недуги заражує емігруючу родину на зайві кошти приїзду до Варшви або до Гдині, бо дуже основні лікарські огляди, що їх переводить Еміграційний Синдикат, виключають можливість переплачувати недужого на корабель. На випадок викриття обов'яз пошестної недуги в емігранта ціла родина мусить відбути карантану. Кошти карантану спадають на родину, що не зважаючи на остерогу, свідомо на власний ризик приїхали до Варшви або до Гдині. Еміграційний Синдикат приєвдедний у таких випадках поступати з цілою безоглядністю, щоб охоронити від зараження багато осіб і не верзати емігрантів на есентуальне відіслання їх органами влади з морських країн із заморських портів.

— Палестина — вулькан. Планом поділу Палестини в дві частини недоволені також араби. Вони домагаються самостійності краю й уступлення англійської мандатової влади. В останніх днях були дальші напади арабів на жидів.

— Поезія Шевченка португальською мовою. В Куртибі в Бразилії вийшла книжка португальською мовою про Тараса Шевченка. В цій книжці є короткий життєпис нашого поета з його портретом та 19 його поезій у перекладі на португальську мову. Цю книжку видав і поезії передожив заморський поет С. Калінець.

— Максимальна ціна цегла. Підчас засідання комісії для розгляду цін 19-го ц. м. у Варшаві устійніли максимальну ціну цегла по 62 зл. за 1000 штук. Ця ціна обов'язує від 25-го квітня ц. р. Хто буде брати вищу ціну від назначе-

ної, підлягати буде кари до 3 тисячі зл. гривни, або до 3 місяців арешту.

— Громадський поліцей, чи напасник? З Крилиць-села пишуть нам, що тамошній громадський поліцей Еміль Ткачук допустився напасти на особи листоноша Маріяна Вигоди, видирючи йому українські часописи, адресовані до кількох тамошніх передплатників. Тим допустився не тільки проступку напасти на державного функціонера, але заподіяв шкоду тим, до кого були адресовані газети. Почтовий оборот стає в Крилиць-селі

Українська, греко-католицька церква в Новій Весі, збуд. 1795 р. у Ново-сандечині.

непевний. Невідомо ще тільки, чи в ту каригідну справу змішалася вже вища поштова влада, який подіємо цей факт до відома, а також поліція, згл. прокуратура.

— Книжки на часі. Ревізіями Союзу Українських Кооперативів рішив видати ряд книжочок, що творили підручну бібліотеку крамаря. Дотепер вийшло друком дві книжечки: дра П. Панченка: „Кооперативний Кремар“ — ціна 60 сот. і Ю. Тачкавіського: „Гігієна продажі споживчих товарів“ — ціна 50 сот., з переликою 65 сот.

За наше краще завтра.

Даймо доказ нашої зрілості.

В одному з останніх чисел журналу „Наш Лемко“ важного і підсучасну пору незвичайно актуального питання, а саме, як розбудувати наше господарське життя, зокрема молодий український промисл, та як роздобути капітали для тієї цілі. Це справа, що над нею роздумують найкращі наші економісти й тяжко якслід обговорити її в короткій статті, обчислений на кілька ледви шпальт. Тому ми не підходитимемо до неї на цьому місці з наукової точки погляду, не писатимемо реферату на цю тему, а застановимося від питанням, як саме наш бідний Лемко своєю щоденною працею може причинитися до двигнення нашого господарського життя, та до розбудови українського промислу.

Є дві речі, що їх ми щиро поручаємо кожному Українцеві-Лемкові. Перше — це кооперація, друге — це дрібна ошадність. Обі вони приступні й не тяжкі до введення в життя. В кожному, хоч-

би найбіднішому селі найдеться кілька свідомих громадян, що зможуть заложити кооперацію. Це річ на погляд невелика, але в ширшому вона має незвичайно велику вагу. З малих незамітних клітин твориться великий господарський організм, великі кооперативні установи, що ними може гордіти кожний Українець. Чекає ніхто інший, лише кооперація витиснула з села явлю-жиди, вона поклала край визисковій всяких чужих посередників, вона вплинула на хом де-що можливе, усталення ціни на

Добрий і певний зиск
дасть Вам

молочна господарка

якщо весті її будете
по називках і під
проводом тільки

МАСЛОСОЮЗУ

сільські продукти. Але її заслуга не менш у тому, що вона захоплює крім цього ще велике виховне значіння й можна сміло назвати її торгівлю у наші руки, вона має школу громадського життя. Кооперація це добровільне об'єднання членів, що має на цілі піднесення їхнього добробуту. Йде отже не про користь одиниці, а про добро загалу. Члени співпрацюють разом, щоб спільно зібрати овочі своєї праці. І віде так не відзеркалюється характерність і моральна вартість людини, як а саме тоді, коли вона сповняє всякі чинності, що довірені їй громадою. А це саме є ярус у кооперації.

Друге це дрібна ощадність. І знову ж на перший погляд це мало важка справа. А проте яка вона важна! Щоб не заходити в теорію, наведемо примір з нашого таки життя. Є у Львові Кооперативний Промисловий Банк, що рік тому взявся здійснювати серед громадян ідею дрібної ощадності. В районних збірниках збираю кожного тижня малу квоту, почавши від 10 грошів. І складала не якісь богачі, але бідні зербики та дівчата, що гнали злидами прийшли у місто служити. І який вислід? Після одного року з цих дрібних, смішно дрібних, складок приброрався поважний капітал, бо з горою двадцять чотири тисяч (24.000) зл. Це вже сума, що нею можна відчити не один склеп ти дати кільком метким людям змогу незалежного існування. Скаже дехто: З чого цей бідний Лемко має щадити? Відповідаємо: Почисліть своїх дальших і ближчих кривняків, знайомих і незнайомих і спитайте, хто з них не курить. Перекон'єтесь, що тільки одиниці не курять, а загал пускає кожної денни чимало грошей із димом. А за рік з цього виходять мільони. От як би так кожний, що курить зумів заощадити на тиждень хоч десяту частину цього, що він прокурить, то це був би вже великий поступ, поважний застрик у наше господарське життя. Розуміється, маємо тут на думці добре подуману ощадність, себ-

Завсідн
свіжк
і здорову

вудженн
т о а ш і
мясо поручає

ЦЕНТРОСОЮЗ

в своїх крамницях: Ринок 2
на Байкі 8 Жовківська 170
Зблизєвнчя 2 Кентшнська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

то, щоб гроші щадати в своїх установах, а не тримати їх дома. Це справа не тяжка до переведення в життя, лиш трохи доброї волі та впертості.

Коли отже цих двох річей, що їх ми вище обговорили ми допнемо, тоді не треба нам побоюватися за долю нашого господарського життя. Воно сперте на твердій основі власного капіталу, заощадже-

но го українським загалом йтиме шляхом сталого розвитку й не лякатимся ніяких перепон.

Ярослав Галич.

Від Редакції: Ми дуже вдволені, що наші статті викликали живе заінтересування в українській пресі, а саме щоденник „Українські Вісті“ та незвичайно глибоко редагований і цінний тижневик „Правда“ додали ще від себе свої корисні завваги й доповнення до питання, як розбудувати та організувати наше господарське життя. Зокрема з найбільшою приємністю помістимо вістку, що й наша Лемківщина бере живу участь у господарському змаганні, тому свідомі Брати у Лемківщині — всі до діла! Покажимо світові, що й в Лемківщині живуть характерні люди!

Памята примірного професора і громадянина

бл. п. професора Володимира Чайківського в Сяноці.

Зі смертю в дні 2. березня ц. р. бл. п. професора Володимира Чайківського зійшов у могилу другий, довголітній, заслужений і солідний український Вчитель і Педагог з сянківської державної гімназії. У своїх учнів, котрих він має нагоду вчити, полишив Він дуже вдячну і милу память по собі. Для учнів української національності був Він серце широго і доброго Батька. Приятеля й Опікуна.

Вкладаючи в польській гімназії українську мову і літературу, як і опанував й якими володів знаменито, старався Він у своїх учнів-Українців впоїти не тільки саме знання цього предмету, але також і любов, пошану та привязання до своєї матірньої мови і літератури і до рідної бувальщини... Своїми проступними, глибоко змістовними і легко понятими викладами, в яких розкривав перед своїми слухачами-гімназистами всю величину красу і багатство української національної словесности і літератури, був справді в спроможности висикати, виробити та закріпити у них якийсь теплі почування, як найбільше благородні і шляхетні пориви широго українського ідеалізму і патріотизму... Чи викладав „Слово о полку Ігоря“, чи літературу за часів Царковної Унії, чи відвік Котляревського, чи Шашкевича, чи творчість Шевченка, чи поему „Мойсей“, та взагалі літературу творчість Івана Франка, все і всюди старався Він розбудити у слухачів не тільки здорову й ясну

національну свідомість, але теж і благородну тугу за нашими національними ідеалами, та щире, сивіське привязання до своєї Українського Народу і Батьківщини...

А коли з настанням 1918 р. здіталось, що вже скінчилася наша довголітня мандрівка по дикий, пісковий, ізвольний пустині, що вже ось, ось відідемо та вступимо до нашого вадісального Ханаану, що встане паралітик, замучений і розбитий на роздріжку, а під сильним гомоном труб національного нашого зриву впадуть грубі, чорні і високі ерихонські мури, тоді Покійний не міг здержатися від цього, щоби не поділитися зі своїми учнями-Українцями райськими почуваннями свого національного підйому, внутрішнього щастя і радості... Тодішні учні-Українці 4-ої гімназійної класи в Сяноці дуже добре памятають Його прекрасний виклад про наші національні змагання над Дніпром, а зокрема про знаменитий історичний Четвертий Універсал Української Центральної Ради в Києві, виклад виголошений в часі найбільшої лекції української літератури після 22. січня 1918 року. Або цей момент, коли то Покійний в дні 10. березня 1918 р. устлав перед сянківською церквою

Одинка українська
ВІРІВНА КРЕЙДОК, листового ляку
й до пляшок та шкільної крейді

„ЕТАН“
Львів 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.

Домагається у всіх крамницях і кооперативних лише українських виробів.

ШНУРІВКИ тільки
ГРЕБЕНІ української фабрики
ЗЕРКАЛА
Г У Р

Львів, ул. Потоцького ч. 58.

українську гімназійну молодь в ряди маніфестаційного походу, яким тоді українська Саніччина звеличала торжественно свято Берестейського мира й Української Державности над Дніпром...

І коли по тім усім осталися тепер лише мрії спомини, якби малося якийсь хвилиний сон про оглядання надземського національного раю, то в тих споминах слід теж відступити належне місце і для милої пост-ті бл. п. Володимира Чайківського — всім тим, котрі йому завдячують скріплення, поглиблення й утврєдження азбуки свого національного освідомлення образування і чуття... І коли По-

ЯК куримо — то лише найліпші паперці і тутки
 (повноватки)
 Української фабрики Кооперативи „Будучність“ у Тернополі

„КАДИНА“

кійний ненадійно відійшов від нагілля до могилу, а душою до вічності, не маючи змоги побачити нашого національного Ханзанау, за котрим так благородно тужив, то вшановують з почетом Його пам'ять не лише ті, котрі відпродували Його тлінні останки на смящійке кладовище, але теж і ті, що далеко або ближче поза Сяно-

ком, що вже від давня на осягненіх становищих... Ті, котрих Він на будуочних, прекрасних примірах з нашої історичної бувальщини і літератури навчив, як мають трудитися, працювати і терпіти для свого рідного Українського Народу і Батьківщини!... Вічна Йому Пам'ять!...

Бувший учень-Українець.

Через москвофілство до безбожництва й комунізму!

Що москвофілство, як всюди, так і зокрема на Лемківщині провадить у своїх засідках наперді до російського православ'я, або таки прямо до безбожництва і комунізму; це випливає так із самої природи речі, як теж і з конкретних фактів, які мали і мають місце на Лемківщині.

І так по перше: Коли йде про тему природу речі, то ґрунтую, на котрому найперше прийняв, закорінився і поширився, та найдовше держиться інтернаціональний комунізм — це Москвощина — враз зі своїм кзов'язаним, схизматичним православ'ям... Одначе, хоч у теорії цей комунізм є інтернаціональний, то у практиці тим топографічним і динамічним осередком, довкруги котрого скуплюється цей погубний рух, це таки Москвощина, себто теперішня, польшевицька Росія!... Тут посилює свої впливи так московське, як і міжнародне жидівство, тут збирається і знаходить захист усюке, суспільне шумовиння світу, ту квічці — під сучасним сталінським режимом — вигідно, безпечно і тепло вилугується і вигрівается московський, так державний, як і національний імперіалізм... Цей імперіалізм, котрий ніяких ні державно-самостійницьких, ані національно-культурних стремлєнь інших чужих націй на своїй території не терпить і не зносить, але кожний, найменший навіть їх прояв безпощадно нищить і нівелює!... І це є як раз дія найспільніша і найсуцільніша точка, на котрій сходяться, та на котру погоджуються всі москалі, так комуністи, як і некомуні-

сти, та котра усіх Москалів-Росіян, — без різниці їх суспільних напрямків і переконань, — обєднює в одну, нерозривну цілість!... Словом, комунізм під проводом і в переробіці Сталіна вчить тепер думати, стреміти, бажати і хотіти національними категоріями й аспіраціями Москви!...

Відси до москвофілство, котре національно орієнтується на Москву, поблажливим і прихильним оком дивиться теж і на комунізм, котрий, нівелюючи безоглядно і жорстко усюкий, найменший відрух відрубного, національного життя поневоленнх Москвою євроді, таку велику прислугу робить для національного і державного імперіалізму Москвощини... Доки на кремлівському престолі засідав білий цар, доти москвофілство убожало і обєдувало білого батюшку-царя... Колиж одначе цей московський престіл обняв червоний цар, від тоді москвофілство — вже силою свого природного напрямку — стало гравітувати якраз до цього червоного, московського царя!...

Стількі з області теоретичного відношення москвофілства до комунізму...

А тепер факти!... Пилява, перша на Лемківщині, перейшла в 1926 р. на російське православ'я — тому, що у ній було поширене москвофілство, а разом з ним була вкорінена фанатична ненависть до католицизму й українства!... Одначе зараз же показалося, що перетин на російське православ'я — це для Тилляної під сьвюдніщиною пору ще замало, бо це за слабо її

уподібное до теперішньої, себто червоної, большевицької Москви!... Отже, що зробити? Закинути зже і само православ'я, а перейти вже таки на цілковите безбожництво й комунізм, бо такою під сучасну пору є офіцьяльна Москва!... Що подумали, те і зробили!... Згодом була частина Тилляної стала вже наскрізь безбожницька і комуністична, підчас коли менша, слаба, хоч ще дещо віруюча частина Тилляної не має вже тепер ніякого голосу, ні значіння, ані теж сили!... В часі відправни „православних“ Богослужєнь у т. зв. „кудуко“, то вже таки прямо плочуть одні на других, бо так їм наказує етика і мораль большевицької Москви!... А не треба забувати, що це т. зв. „кудуко“ — то домішка місцевой читальні Качковського, в котрій гуртувалися і гуртуються усі передові москвофілські елементи громади!...

Другий приклад, як до москвофілство веде на Лемківщині до комунізму — це Мисцова!... Роздуміється, не ціла Мисцова, бо вона у своїй подавляючій більшості віруюча, католицька й українська, тільки ця незначна горстка, котра тільки згуртована в місц. читальні Качковського, улягала розкладовим москвофілським і комуністичним впливам... Серед цієї явраз горстки знайшовся такий комуністичний діяч й організатор, як відомий в там. околиці, а відтак провокатор, як відомий А. С., (що то тепер знаходить такий послух і довіра в Римакові!), довкруги котрого і далше гуртуються всі розкладові елементи парохії і громади!... І якщо Мисцова в критичний дія неї

СИНКА до БІЛЛЯ

помідкова
і короноваз украйніської
фабрики

„ЗОРЯ“

Львів, Кордецького 51

О. Левчицька і С-ка

вдоволяє кожну господиню

Шукаймо способів рятунку!

Про наші управні ґрунта.

періоді не пішла шляхом Тильної, це вже заслуга місцевого Отця-Душпастиря, Українця, котрий своєю ревню і жертвенною працею, та своїм мудрим проводом серед шуму і ударів найтяжчої борні перевів цю парохію ціло і щасливо та боронить її можливо й успішно далше перед ворожими зазіянками, так місцевих, як і позамісцевих москвофілів!...

Або в Короліку Володсьім?... Хтож то викликавав тут фермиги, та писав московською мовою скарги до Рим-нова на місцевого о. Душпастиря-Українця, чи не москвофіли-комуністи?... А хтож тут отримав к-ру довго-місячного криміналу за свою комуністичну діяльність, чи не місцеві москвофіли і комуністи?...

Дельше!... Доказів на тісне, першопоступне в прямій лінії спорідненні москвофільства з комунізмом на Лемківщині можна би множити на десятки і більше... Тут це тільки на один, конкретний факт звернімо особлившу увагу!... Саме спитаємо: З яких то кругів вийшов проєкт переселення згд. емігрантів наших Лемків на московсько-большевицьку Сибір?... Відповідь: З москвофільських!... Всім прецінь знаний є автор і пропагатор цього проєкту москвофіл, інж. Дуркот, котрий за свою комуністичну діяльність мусить покутувати в Березі!... Всім же свіжо у пам'яті москвофільська брошура „Лемковина Сибір“, котра пропонує факт і додержувала переселення наших Лемків на Сибір!...

Словом, москвофільство на наших ґрунті — не свого роду форпочта вже не тільки самого російського православ'я, але прямо язного безбожництва і комунізму!... І так довго, доки Лемківщина не отрясеться зовсім з москвофільства, доти не звільниться вона теж і від московської схизми, та від вірних її союзників, а це сектянства і комуністичного атеїзму!... Так про це ошцоджам і устрояням треба би знати.

Майже кодо кожної нашої хати знаходиться городець, на котрім росте капуста, бараболі, деяка ще городовина, або тут телятко пається, або таки загорода заросла газбарям. Можна тут завести дуже габазі яринні городці та далеко краще їх використати. Треба лише вицистити хабаззя (з котрого будемо мати дуже цінний погній, т. званий „компост“), вчасною осенено ріллю підкинути, опісля згноїти та на зиму глибоко переорати (поглиблювачем, щоби не викинути мертвицю наверх). На весні відповідно площу поділити та садити ярину.

Не будемо підбирати „люксосових“ ростин, лише садім ростини такі, котрі удаються, а саме: всякі капуста, цибуля, часник, морква, шпінат, редька та білкові ростини, як: фасоль, біб, горох.

Збут на ярину маємо гарний, а дохід буде далеко кращий, як зі збіжжя. Візьмів прим. чосник: за одну головку чоснику платиться 5 — 20 сот., переціно 10 сот.; на 1 м. кв. будемо мати 25 штук, або з одного метра квадратного 2 сол. 50 сот.

Кромі того, що ми за ярину могли би мати гарний гріш, мали б ми добру і здорову поживу.

До провадження яринних городців не потрібно аж надто великого знання, й кожний, прочитавши відповідну літературу, може сам практикувати та набирати досвіду. Не треба лиш першими невдачами зражуватись, а витрвало і розважно що ділянку розширювати.

Застанов'ється, лемківські селяни, над тою господарською галузю, бо з неї можете мати гарні зиски.

На наших орних ґрунтах же подекуди можна завважити зміну на краще. Люди вже бачуть, що при „раціональній“ управі ріллі можна мати кращі доходи, що далеко краще оплачувалася б господарка годівельна, як теперішня збіжжя. Але, щоби завести годівельну господарку, мусимо подбати про відповідні паші, відповідні штуки молочної худоби, та про збут молока через Районові Молочарні.

Управну площу треба поділити та завести плодозімні і ростини по собі чергувати. Бодай одна п'ята орної площі повинна бути засіяна пашинами ростинами. Дальше підуть: окопові, ярі та озимі; подумати треба й над управою проми-

слових ростин, як лену, конопель, клеви, ріпаку та інших, котрі дуже старанної управі та навоження не потребують, а дохід з них далеко кращий, як зі збіжжя.

Рілло тримати в культурі, — не допустити до того, щоби бур'яни окрадали її з поживи, тому зараз по зборі підкидати, а на зиму „зблудити“.

Головно під окопові рілля має бути справлена восени, а не тримати її в облозі аж до весни, та на весні орати (що скиби можна цілі кількометри тягнути), бо на пак справленим ґрунті не може бараболя вирости.

Зібрані плоди треба вміло використати. Не будемо продавати ковшину, коли її можна переміняти на дорожчий продукт, яким є молоко. Таксамо не будемо годувати дурно коней, як на них роботи не маємо, а свою роботу обробимо коровами. Очевидно, також не будемо тримати коров „дармодів“, але заведемо добру молочну расу; чи то через перебіврів свої штуки щиправимо, бо не все одне, як корова при зіданні однакової скількості паші дасть 5, чи 20 л. молока й чи те молоко буде мати 3 чи 4 відсотки (%) товщу.

Отже і в провадженні рільної господарки мусимо шукати нових метод та впроваджувати нові способи. Маємо мати отверті очі, життєвий сприт і наглопніше, охоту. Охоту до життя, а тоді будемо старались здобути все, щоби наше життя зробити бодай приблизно „людським життям“.

Не нарікаймо на наші гори, бо в наших горах криються багачтва, лише треба їх знати здобути! Замість нарікати і бідикатись з горя, — перестаньмо це горе заливати жидівською шпіритайкою й вином, а обернім наші гроші на нашу освіту, тоді побачимо перед собою кращу будуччину і станемося справжніми людьми, а не бідаками.

Михайло Рєвак.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Почення висилється на бажання.

Юлія Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Вірхомля Мала (Мала Верховня), українське дочернє село, віддалене 3 км. від парохії Вірхомлі Великої, коло Мушини.

Вітрилів, віддалений 2 км. присілок від Кінського, з українською греко-католичеською церквою св. Архангела Михаїла, збудованою в 1813 р., до Сянока понад 20 км.

Війське, українське село, віддалене 9 км. від Сянока, з українською греко-католичеською церквою святих Косми й Дам'яна, збудованою (мурованою) в 1804 році (перша церква була з 1629 року); відоме село з українських княжих часів, Тут була теж давніше ткацька школа.

Воїківка, приналежне сільце до Ріпника, в Короснянській окрузі.

Воїкова, українське село, віддалене 12 км. від Мушини, 56 км. від Нового Сонча, з українською греко-католицькою церквою святих Косми й Дам'яна, збудованою в 1792 році; до залізничі в Поверозьку 6 км. Село відоме вже в XV. сторіччі, одне з найдавніших сіл у Лемківщині.

Волиця, українське, віддалене 13 км. село від Сянока, 4 км. від містечка (суд) в Буківську, від залізничі 8 км. у Новосільцях-Гневош; у селі українська греко-католицька церква збудована в 1826 р. Село поселене в XIII. сторіччі. (Давніше Велика й Мала Волиця).

Воловець, українське село віддалене від парохії в Кричій 5 км., з українською греко-католичеською церквою св. Покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році, колись самостійна греко-католицька парафія, прилучена до Кричої в 1819 році. Воловчани перейшли на православ'я в 1927—1928 році.

Володж (Волош, Волоше—гляді Ф. Кокорський; Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р.) велике, гарне, українське село з українською мурованою греко-католицькою церквою Воздвиження Чесного Хреста, збудованою в 1905 році. Село поселене в XIV. сторіччі, відоме зо судових документів Сяницької округи.

Волтушова, українське дочернє село Доштя, з українською греко-католичеською церквою Пресвятої Богородиці, збудованою в 1899 р., віддалене від Римзюва 9 км.

Воля Володська, присілок Волоші в Динівській Окрузі, до 1935 року приналежав до парохії в Сельських. До містечка Динова 6 км., до Безова 31 км.

Воля Вишня, українське дочернє село парохії Воді Вишньої (Ясельської Воли) з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Дмитрія, збудованою в 1891 р., до Римзюва 24 км.

Воля Крецівська, дочернє село парохії Креців, віддалене 4 км. від Волоської Тиряня, 17 км. від Бірчі та 40 км. від Добромила.

Воля Нижня, велике українське село, заселене вже XV. сторіччі, з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мошеї св. Отця Николая. До Сянока 47 км., до залізничі у Вороблику Шляхоцькому 27 км.

Воля Цеклинська (давніше Фалатівка), українське село коло Цеклина, в Жмигоріській Окрузі, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Дмитрія, збудованою в 1774 році, відновленою в 1903 році; до Цеклину (пошта) 1 км., до Змигороду 11 км. Село відоме вже в XVI. сторіччі з ерекційних документів.

Вороблик Королівський, (Торговці), велике українське село, віддалене 7 км. від лікувальної оселі Івонич, 5 км. від Риманова, з українською греко-католицькою церквою мурованою в 1888 році, Успенія Пресвятої Діви Богородиці, відоме вже в XV. сторіччі з королівських привілеїв та поділу (1448 р.) між спадкоємців тодішнього власника Петра Смольницького.

Вороблик Шляхотський, українське велике дочернє село Королівського Вороблика, з українською греко-католичеською дерев'яною церквою, збудованою в 1879 році; село положе над річкою Табор, залізничі в місці; відоме вже в княжих часах.

Вроцька, колиш. українське село в Короснянщині, відома з того, що мешканці того села працювали вже в 1448 році при правлі парканів на княжому замку в Сяноці.

Вуглівка, українське село, що в 1453 році належало до Сяницької землі, переназване сьогодні на Взіяку, з урядова Венглофку.

Гальбів, українське сільце віддалене 1/4 км. від парохії Дошичі, біля Змигороду, в Ясельській окрузі. Початки села невідомі, ані теж місцеве населення не знає ніякого важливого переказу.

Галицьова, оселя в „Ланцутській окрузі“, заснована біля 1381 року німецьким поселенцем Гавелем Лянгом на основі магдебургського (пізнішого права), перші оселі в західних Карпатах поселювано на українському праві, пізніше на волоському, німецькому, магдебургському та польському праві (королівські привілеї).

Ганьчова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1871 році, у Гопницькій окрузі, оснований на волоському праві біля 1528 р. Першу українську греко-католицьку церкву побудовано в селі в 1653 році, Ганьчову перед переходом на сильно розагітоване православ'я (1924—1928 рр.) зберіг Впр. о. канонік І. Титар, ідейний та ревний український душпастир. З Ганьчової до Гопниці 32 км. (залізничця), до Устя Руського 6 км. (пошта). На гальчівських полях невикористані джерела лінійної води.

Гарта, село віддалене 7 км. від Бакіря в Динівщині, в 1436 році належало до Перемиської округи, у цьому році перемиський каштелян Никола з Вишніча (родом українці — гляді „Західне пограниччя Галицької Держави між Карпатами та долини Сяном (з картою) — Мирон Кордуба — Записки Наукового Товариства імені Шевченка том СХХХVIII—СХІ, Львів 1925) захопив це село разом з Бахірем і двором, Динищем (теперішнє динищеське передмістя, Ходорівку, Годле (теперішні Годлі Склярські), Гниче, Любно, Невістку, Годне (тепер Годно) Ізбицю, Іздебич, Сідлиська (Селиська), Липу (Липник), Волоше (Волюда) і Вару та прилучив до своїх дбір у Динівській окрузі.

(Далі буде).

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Продовження

Ніч уже прикрила гори і всюди було тихо. Лиш час до часу одзивались далеким пошумом старі бори. Митриха на присьбі даї пускала поводи своїм страшним думкам. Страх збирав її, коли думала про Сьльву, що на Марьку оком кинув. Воно то було по зелених лісах і тому бундючне, — втихомирювала себе Митриха. А Марьку вона дуже любила. Одинокою дитиною в неї була...

— Слава Ісусу! — почувла враз Митриха. То ви вуйно?

Вона зірвалась з присьби й запаскою протирила очі.

— Та я — відповіла ї прошиваючи темні ночі зарощеними очима вписувалась, чи то на правду Павлін Васька, що в гайдуках колись служив у дворі її його „Гнидою“ прозивали.

— То ти Васька? — бохнула — чого хочеш? Митриха недолюбувала Ваську, так як і всі, бо ще з часу як гайдуком був — пам'ятала його, як лизався і на людей доносив. Прикидався ширим приятелем, м'як хрещених ходив, по відпустах, веселях, до коршми і все старшому гайдукові говорив, а той паном. Знали його, знали. Він то тепер загадував на стражниківці на Фолуші, яку дстав від пана за гірну службу й женитись збирався. Навіть пан йому не те дозвіл дав. Крутив очима по дівчатах і від часу двох місяців крутився коло Сипкового хутора. Разів зо два і з Марькою говорив. І старому Митрисі оповідав якто там на Фолуші у нього. Скільки овець у нього, що пан йому на все дозволяє. Чванився, що попав у ласку пана тоді, як на нього напали збіжники на зиндранівській дорозі в лісі і він урятував його від смерті. Глядів за Марькою і хотів її за жінку собі взяти. Правду сказати, влюбився в неї, як кіт у сало.

— Чого хочеш, Васька? — повгоріла Митриха.

— Чув'єм, що гут у вас діялось. От вортозі гайдуки лихо коять. Хрещеним спокою не дають.

— Ти відав забув, що сам гайдуком був — відірзала стара.

— Було таї минулось — глукх відповів Васька.

— Говори собі — думала Митриха, знала його, знали його всі. Він завжди був як радничко.

— Знаєте, вуйно, — говорив Васька — то таки треба панів слухати. Марька зле зробила, що старшому гайдукові таке набабанила. Він тепер мститися буде. Лізти буде шораз у хутір і її спокою не даватиме.

Власні слова „Гниди“ морозом пішли йому по шкіри. Ще той клятий Сьльва відбере йому Марьку — блиснуло йому в голові.

— Знаєтє Марьку мусить покірніше обходитись. Пани все можуть зробити.

Митриха згіннула.

Гнида вичув душевний зойк Митрихи і страх перед утратою дорогої доні і на тій вагрі хотів жарити свою печеню.

— Знаєтє, вуйно Митрихо, ви б Марьку заміж дали, тоді ї клопоту з тим страхом за неї немає було б. Чоловик, усе чоловік. Постояв би за неї. А Марьку можна би звичати з добрим газдою. Краса вона, ой краса...

Тут немов кіт облизався „Гнида“ і говорив далше:

— От, ви хочби мені віддали її за жінку. Як і в пана в ласках і грошей у мене трохи і овець нівроку випасається на панських полонинах і хуторах, стражниківка. Жила б у мене як муха в маслі. І пан та гайдуки не торквали б її. Га, як думаєтє вуйно Митрихо?

Митриха не сподівалась такого. Знала, якими очима Марька дивилась на „Гниду“ й тому нічого не відповідала.

— Знаєтє, я газда добрий і шанував би її.

І знову стало тихо. Митриха мовчала. Злоза бору на обрїю усміхнувся повнею місяць і відсувався від обрїю все далше дорогою по небесному рїдні.

Тишу перебив Митро, що вертав з двора. Як його побачила Митриха, метнулась у хату. Сердита була на себе, що забула за вечерю. Митро вбгала до хати, засвітила скалку, загопила в печі й наставила воду на кулешу. Потім вийшла з хати, цікава, що говорив в дворі.

Та не дуже то веселой прїніс Митро з двора. Як його побачила Митриха, метнулась у хату. Сердита була на себе, що забула за вечерю. Митро вбгала до хати, засвітила скалку, загопила в печі й наставила воду на кулешу. Потім вийшла з хати, цікава, що говорив в дворі.

Митриха слухала слів Митра і нічого не сказала. Закусила зуби й нахмарена мовчала.

А гірські бори шуміли... шш... шш... і нагадували Митрисі своєю піснюю що таємну розмову, яку нераз від них чула...

Розмова борів доходила вже до плаїв і в хуторах залишала свій відгомін. І цей таємний відгомін глады збоїла душу Митрихи та її легче ставало... Ех...

Всі мовчати заслухані в розмови борів. Лиш під черепом у Васька киніла праця. Він пошумів не чув.

У двір попали молодії дівчині, це була велика гімста на хрещених — п'ятець Божий. Пани нарочно вибирали у двір гарні дівчата, спершу як послуги до пскоків, і робили собі з них наложениць. Коли їм надобил, передавали гайдукам, службі, а нарешті віддавали замїж своїм заушникам в селі чи де на хуторах. Таке лихоліття переживали наші сільські дівчата в той час по різних дворах ген від Бескиду по Дніпро, Кубань і широкий Днп, а принесла що трагедію плама новітніх часів — ланища й піддєство.

Таке воно ї діялось у дворі Ерпїхофа в Дукаї.

Васька „Гнида“ чув нещастя старих Сипків, хоча вони обидвоє не давали цього по собі пізнати. Хитрий був. Солодка картина в його увні, яку голубив теплом свого ества — казала йому, що нас наспів, щоб добути для себе Марьку. Ех, Марька... Як би ти знала, як я хотів би тебе мати за жінку.

— Знаєтє, вуйку Митре — кинув він у прикру мовчанку, коли Митриха знову пішла в хату, — тому нещастя можна би зарадити.

Старий Митро не ворухнувся, заслуханий у твердість свого життя, яке всумїш з співом борів перенувалося кризь його мозок і добігало до межі, на якій мусіло важне щось вирішитись. Слова Васьки прорвали йому нанизаний шнурок і він зачав слухати, що говорив Васька даї:

Далі буде.

МАНДРУЄМО ПО РІДНОМУ КРАЮ.

Пять кілометрів на північ від Кришці-Живця лежить маленький припісок Гута; тут перехрещуються давні комунаційні шляхи, що ведуть з Нового Санча на Угри, через Тилча, Орлів і Гривів — Підкарпаття. Одна частина цього припіска належить до села Крижівки, друга до Мохначки Вишної. Від сіл яких чотириста кроків дорогою в напрямі до Гривова в сторону до Нового Санча відкривається перед нами питомо демківський краєвид. Ген, як далі-ко оком глянути, — скрізь гори, ліси та гірські вивки. А тут-же під нами, наче на долоні, на просторі півтора кілометра здовж вказового шляху, який в 1806 році перебудовано на „дисарку“, порозкидні, або групами припілені до землі, усі однакові жижечки, разом 30 хіт з 226 українцями греко-католицького обряду, та наче на глум одна жидівська рідня доповняє село Крижівку (з урядова „Крижівкуф.“), мазьбуть так назвали від перехрестя (крижівання) над селом двох шляхів.

З гори сходимо до села. Дивує нас, що відсіля не доглянули ми ані одної більш окремішньої будівлі в селі; справді не має в селі ані церквочки, ані школи. Крижівчани належать до парохії у Великій Ростоці. Туди теж вони посилають своїх дітей до школи (названіся „лемковського“) — недалеко, бо всего 2 кілометри. У цьому селі — відкопи це село селом, не було ніякого нашого культурно-освітнього товариства та прояву живішого суспільного життя. Вправді ростицька кооператива заложила в Крижівці в 1928 році свою філію, одна це філія не виявлялася з покладуванани на неї насліді, тому її зліквідували, зновже господар, в якого приміщено філію, оселував на її місці крамничку, але й воні скоро з браку торговельного хисту й розрахунку тощо діловости власника, перестала існувати, або збанкрутувала. Пізніше, коли налаждали великі збірні волости і Крижівку силоміць змагалися прилучити до Великої Ростоки, Крижівчани — нотами й руками відхрещувалося від такої злуки, натомість дали со-

бі заложити під носом „звйонзек“ резервістів і всі крижівчани записалися до того звязку; платили вкладки, виправляли (робили муштру), і Крижівка залишилася даліше відрубаним сльцем та „звйонзек“ заснітися. У селі даліше по старому, вою пресножикі хронить і приглядається разом з мохначанами, як на Гуті виростає каварна „Злоти Руг“, де в літі й зимою кришціцькі літники, в часі своїх прогульок заідають різні лакоминки. Від цих брали собі приклад у неділі або свято крижівчани, мол.начни, солотвинни, ба — й деякі росточани частували себе винцем, пивцем, щоб жидок не збанкрутував.

Але вертаймо в село. Кризь село тече річка, невеличкий потічок званний „Ярком“. Ярком вливається під Ростокою до річки Каманчи, що рівнобіжно зі шляхом до Нового Санча вливає свою водичку біля Нового Санча до Дуни впа. До Ярку вливаються ще чотири менші потічки: Шовтисі, Чупаків, Олесівничів і Мошарів.

Поля з північної сторони села зветься: Гриничник, Завілі, Кружик, Піперечина, Пасічки, Палениці, Нижній і Вишній Кут, Лячки, Чертеж, Поляжки; з полудневої: Заходом, Убочи, Убіч, Полянок і Піперелісок.

Назвиська живучих господарів у Крижівці: Вітяк, Жовнірчик, Бобяк, Галик, Ціхонь, Коляр, Домбровський, Сова, Стасько, Грогочин, Захарський, Бедрінь, Сламон і Матієвський. Переказ каже, що в давнину була в селі українська церква, але в часі татарських нападів спалили її і ціле село азійські дикі орди наїзників. До парохії в Ростоці прилучено село приблизно в 1636 році. Перед світовою війною вироблював у Гуті якийсь Кравец (пришелець зо заходу) на більшу скалко бодьєрські виробні, котрі розвозили крижівчани по доколяничих селах та їздили аж на Угорщину. Сьогодні крижівчани не мають ніяких заробітків поза своїми господарками, хіба деколи припрятують своїх коней до жидівських шкап, щоб виїхати до Гуті. В часі війни був жид війлом, бо не було в селі ані одного письменного.

Пращаємося з Крижівкою, що й вона віднаїде себе, та по кількох хвилинок ходу скручуємо з головного шляху в ліво та входимо до Великої Ростоки. (Далі буде.) н-ка.

ГУТА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Дня 7. березня ц. р. аматори зі Селиська, заходом Кружка Союзу Українськ уладили виставу п. н. „Данило чарівник“ у Гуті. Хоч дуже погана погода була в цьому дні, однак гостей та виспів було багато, та за це належить їм щира подяка.

ІЗДЕБКИ В ДИНЬЩИНІ.

Дня 21. березня ц. р. заходом читальні „Просвіти“ в Селиській відорали виставу п. н. „Рідня кров“ в 4 діях в салі „Українського Народного Дому“. Аматори виявлялися дуже добре зо своїх завдань.

Що саму виставу вони уладили дня 28. березня в Іздебках у домітні читальні „Просвіти“. Незвичайно прихильно віднесся до гостей і до коміг влаштувати виставу в Іздебках Вр. о. катонік Орест Калужиним і що так матеріально як теж і морально у великій часті причинився до цього культурного дія. З цього приводу за високо ідейне полпертя та поміч аматори з Селиській складають оцією дорогою Вр. о. канонікові якнайщиршу подяку.

ЛОДИНА БІЛЯ МРИГОЛУДУ.

До нашого села приплентався якийсь „промисловець“, що продав каміни до запалничок і сахарину. Коли громадський післятьць при поміч других людей відобрав від нього товар (бо згідно з законом треба конфіскувати такі товари від дурисвітів), перекон лися, що він продавав людям звичайську соду поспівану шукром замість сахару чи. Шкода липе, що незсолонили йому задньої части тіла, так, щоб він більше не показувався в нашій села та не дурив бідний нарід.

Не вільно нам забувати,
що всіляні
ЩУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купемо тільки з правдою
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ.

У першій половині травня кожного року схиляють український нарід торжественно дню української матері. У цьому дні віддаємо прилюдний поклін і пошану нашим жіночій-матерям за їх героїську посвяту й любов при вихованні своїх дітей. І наша свята Церква глибоко поважа побожних, чесних матерей та віддає їм належну честь. Тож і ми українці на Лемківщині відшануємо День Матері відповідними викладами та акціями. Звіти просимо присилати нашій Редакції, щоб ми могли поділитися цєю радісною звісткою з нашими Дорогими Земляками за океаном.

Церковні брокати, бортні, френдзіл, панамі і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, пауки, хрести, чапї, дзвони, прапориці для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світа і кадяло

купуєте й замовляєте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/Л.

і в її складі: у Львові, Руська ч. 20, в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ДОКАЗ ОСОБЛИВОЇ ЛЮБОВИ СВ. ВІТЦЯ.

З початком березня ц. р. наш перемиський Єпископ Виреос, Кир Йосафат Коциловський був у Римі. Св. Отець був тоді ще хорий. Коли Він довідався, що є в Римі наш Єпископ, прийняв нашого Єпископа у себе, випитував про вірних, захоплював до витривалості в трудах та уділив єпископського благословення для всіх Українців греко-католицького обряду.

БОРІТЬБУ НА СМЕРТЬ І ЖИТТЯ

з комунізмом заповів прем'єр, генерал Славой-Скадковскі на з'їзді міст у Варшві.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ВЕЛИКОДНІЙ ДЗВІН КЛИЧЕ ДО ЦЕРКВИ.

Як світ світом, а Лемківщина Лемківщиною, не діялися в наших українських селах такі дива, як саме в Польнях Сурожаних.

Про мешканців цього села недавно ми писали, сьогодні додаємо ще стільки, що це село одне з найкращих у Лемківщині, його мешканці свідомі, характерні та чесні господарі. За те вони обходили Празник Христового Воскресіння без свяченої пасхи, але мали впродовж цілих свят Богослуження в своїй гарній церкві. До того ще названо їх за те, що прийшли до тзв. ап. адміністратора відпінитися за swojego дорогого Отця Душпастиря, Впр. о. Степана Ядловського місцевого пароха — якого перед самим Великоднем безпіддетно суспендувано.

Оце слова того, що прийшов у Лемківщину місійну акцію повести, щоб зединити під прапором одної греко-католицької Церкви цілу Лемківщину.

Нічо, дорогі сестри і брати Поліччани, пердержіть мужно ще й цей хрестик, Бог є на небі, ваші терпіння Христос вам нагородить. Не падайте духом лише разом підіть до вашої церкви, заберіть в шу величну дітвину перед престол Пренепорочної Матінки Божої, просіть Христ. Царя грішними мольбами, щоб Господь дав усім нам силу выдержати.

Це буде наш найкраща подяка за нашого незвинного Отця Душпастиря. Будуть покінити й мужні у Бозі, Бог наш Батько. Одначе в імя правди дальше обстоюйте та всіми культурними способами домагайтеся вам належних, Богом даних прав. Перед нічню

Всі купують і живляють тільки

цикорію й солодову каву „ЛУНА“ і підмірку кави „ПРАЖИЇН“ з кооп. фабрики домішок до кави „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

Л Ь В І В

самоволею не покориюється, але теж не пристрастями, лише здоровим розумом поводиться у вашому домаганні і вчинках.

ДИТУВАННЯ.

На весілі Івана Савчинина в Мокрім зібрано 205 zł. на пресовий фонд „Н. Л.“ щастя Boxel!

Вл. Марія Вислоцька в Чорній Воді: держала цюорну передплату від Степана Шимчака з Фінляндії з братиїм дозорованим крашці долі.

Вл. Василь Ковальчик з Мушаник: має заплачено по кінець грудня 1937 з Нью-Йорку. Привіт!

Вл. Антін Тутко в Регсові Виш. і Диндро Завіський в Кросні мають зплатити передплату з Америки (Вагералет) по кінець червня 1938 р. Гарразд.

Вл. Вікторія Габлинська в Лівську: о. держала з Кракова передплату по 31. III. 1938 р. Привіт!

Вл. М. Нісевич, Добра Шлях: заплачено по кінець 1937 р. Гарразд.

З Лавової і з пансана Рідній Школі. Хто червовий?

Вл. Др. Б. Баранський, лікар дентист у Львові, ул. Миколай 23, подарував кілька ертічних книжок і календарів для Лемківщани. Спасибі!

— 0 —

„ДИТЯЧІ САДКИ НА СЕЛІ В ЧАСІ ЛІТНИХ РОБІТ“.

(Ціна: 1.10 zł., з пересыкою 1.50 zł.).

Поостаріається конечно зспитуючи в своїй місцевості Дитячий Садок на весні 1937. Як не перевести в життя — доидается з брошури п. з.: „Як закладати і вести дитячі садки“. (Ціна: 50 сотиків).

Ті 2 книжечки дадуть кождому всі потрібні інформації. Потрібні книжечки з образками для Провідників таких Садків може на складі „Світ Дитини“, Львів Зімовича 2.

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізовий Банк.

Централа: Львів, ул. Словацького ч. 14.

Філія: Станіславів, ул. Соборського ч. 11.

Телефон ч. 213-82, 257-92. Тел. адреса Земельбанк-Львів.

Контю ПКО (Варшава) ч. 143.000.

Контю ПКО (Львів) ч. 500.170.

Жи ровий рахунок в Банку Польським у Львові. Акційний капітал зоз. 5.000.000 — Валаса макетів. ВИКОНУЄ всі банкові повинности. КУПУЄ І ПРОДАЄ ціни папери, КУПУЄ девізи, валюту по курсі дня на найкращих умовах, ПРИЙМАЄ І ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті. ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині, ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа, ПРИЙМАЄ вклади на вкладкові книжечки плати оказателів. У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.